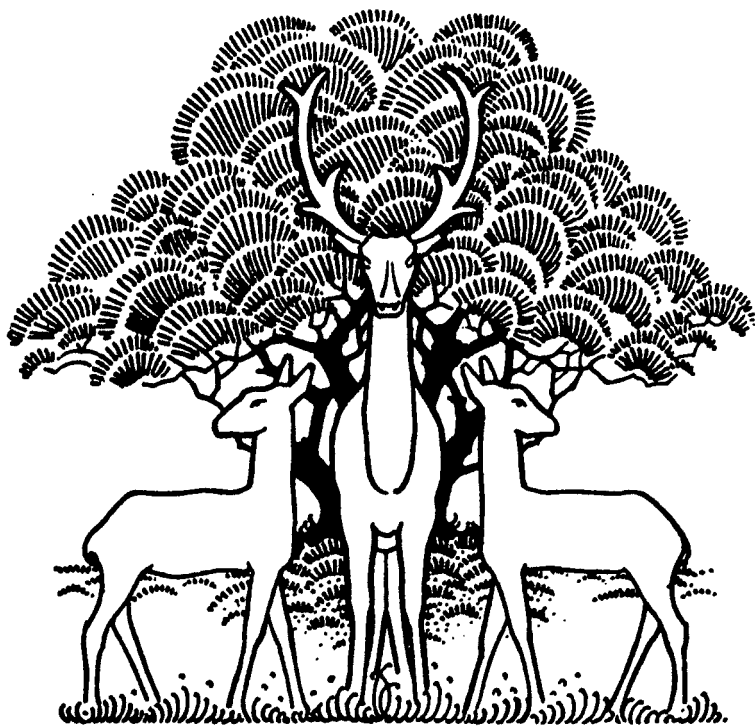

„de Schouw“

Vereniging van
Vrienden
van de
HOGVEVELUWE

Vereniging van "VRIENDEN VAN DE HOGE VELUWE"

U i t d e S t a t u t e n :

Art. 2. De vereniging beoogt het aankweken van een hechte band onder hen, die als donateur de Stichting "Het Nationale Park de Hoge Veluwe", gevestigd te Hoenderlo, steunen, de uitbreiding van het aantal dezer donateurs, alsmede het bijstaan van het dagelijks bestuur van die Stichting in het verwezenlijken van de doeleinden, die hij krachtens de grondregelen van die Stichting heeft na te streven.

Art. 3. 1. De vereniging tracht haar doel te bereiken door in nauwe samenwerking met het dagelijks bestuur van de Stichting "Het Nationale Park de Hoge Veluwe":

a. in brede kring belangstelling te wekken voor "Het Nationale Park de Hoge Veluwe" door het stimuleren van het bezoek aan dit park;

b. het organiseren van één of meer "Hoge Veluwe-dagen" per jaar;

c. het vormen van werkgroepen uit en in bijzondere gevallen mede buiten haar leden, ter bestudering van bepaalde onderdelen, mogelijkheden en belangen van "Het Nationale Park de Hoge Veluwe" en zijn donateurs;

d. het dienen van advies en/of het doen van voorstellen aan het dagelijks bestuur voornoemd;

B e s t u u r :

Jhr. W.H. de Beaufort, Maarn, Voorzitter.

Prof. Dr. J.F. Kools, Wageningen, Vice-Voorzitter.

Mr. C.J. Pické, Secretaris, Tutein Noltheniuslaan 2, Apeldoorn. Tel.: 06760 - 5097. Giro: 539562, Hoenderlo.

Mevr. Ita Kreunen Mees, 2e Secretaresse, "Windewaaï", Hoenderlo. Tel.: 06768 - 262.

Ch.G. Matser, burgemeester van Arnhem.

H.M. Oldenhof, burgemeester van Ede.

Mr. A.L. des Tombe, burgemeester van Apeldoorn.

Prof. L.F. de Beaufort, Amersfoort.

Mevr. J.J. Hacke-Oudemans, Putten.

J.H. Memelink, Doorwerth.

F.J. Tiele, Schaarsbergen

Mr. M.C. Bloemers, Chef afd. beh. v. natuurschoon, dep. O.K.W., Den Haag

Prof. A.M. Hammacher, Dir. Rijksmuseum Kröller-Müller, Otterlo.

Ir. J.H. van Tuil, Dir. Nat. Park de Hoge Veluwe, Hoenderlo.

Redactie "De Schouw"

Mevr. J.J. Hacke-Oudemans

adres: "Windewaaï", Hoenderlo

Mevr. Ita Kreunen Mees

telefoon 06768 - 262

A.B. Wigman

Leden

Adv. Leden

Elke donateur van het Nationale Park kan lid worden. De minimum contributie bedraagt f 2.50 voor gewone leden; voor echtgenoten van leden f 1.—. Voor Jeugdleden f 1.—. Organisaties en verenigingen kunnen, als zodanig, lid worden voor tenminste f 10.— per jaar. "De Schouw" wordt U gratis toegezonden.

O n t w e r p o m s l a g : H a n s B e e r s

B E T A L I N G
C O N T R I B U T I E

Wij vestigen de aandacht van onze leden er nogmaals op, dat zij hun CONTRIBUTIE van onze Vereniging en hun donatie (+ eventueel autozegel) van het Nationale Park niet op ons gironummer, maar op het nummer 853642 van de Stichting het Nat. Park "de Hoge Veluwe" dienen over te maken.

H E T W I L D E N D E J A G E R

In de Winter-Schouw van 1957 is bij de beschouwingen over Sint Hubert in verleden en heden getracht de historische en culturele waarde van de jacht in het licht te stellen.

Wij prijzen ons gelukkig thans de opvatting van de Voorzitter der Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging, Mr. J.O. Thate, te kunnen weergeven. Deze werd voorgedragen in zijn radiorede voor de A.V.R.O. kort voor Kerstnis 1957.

Het is de bedoeling in een volgend nummer van de Schouw de visie van een bioloog een plaats te geven.

Wij weten, dat onze Vrienden van de Hoge Veluwe belangstelling hebben voor alles wat met het wild verband houdt.

Red.

- Ieder, die met de natuur vertrouwd is, weet, dat het leven der gehele fauna wordt beheerst door

de onverbidelijke wet: eet of wordt gegeten. Elk vrijlevend dier voelt dag en nacht instinctief zijn leven in gevaar. Het kan zich slechts hieraan onttrekken door gebruik te maken van de aktieve of passieve afweermiddelen, die de natuur verschaft: aktief door het zich verweren met snavel, tanden, stekels, nagels of gewei, dan wel door het afscheiden van infernaal stinkende stoffen; passief door zo snel mogelijk weg te lopen of te vliegen, in het water te duiken of onder de grond een heenkomen te zoeken, dan wel door bij dreigend gevaar onbeweeglijk ter plaatse te blijven in vertrouwen op de schutkleur, waardoor het van de omgeving nauwelijks is te onderscheiden. Het dier, dat het beste gebruik weet te maken van de hem gegeven hulpmiddelen, zal niet of slechts op hoge leeftijd ten offer vallen aan zijn vijanden. Zwakke of zieke dieren, de achterblijvers en onvolgroeiden, zij allen dienen in de eerste plaats tot voedsel van hun natuurlijke vijanden, terwijl de sterke en krachtige exemplaren zo lang mogelijk de dans ontspringen. De natuur zelve past dus een selectie toe, ten einde van elke soort de sterkste individuen te laten voortbestaan. Daardoor blijft een sterk nageslacht gewaarborgd, opdat de soort zonder gevaar voor degeneratie blijft gehandhaafd. In de ongerepte natuur blijft aldus het evenwicht bestaan en zo was het dan ook in ons land, toen ook hier, vele eeuwen geleden, beer en wolf, lynx en grote arenden nog tot onze inheemse fauna behoorden. Door het in cultuur brengen van het allergrootste gedeelte van ons land en door de sterke toename der bevolking werden de natuurlijke vijanden van de levende inventaris van bos, veld en plas verdrongen of uitgeroeid, waardoor de natuurlijke selectie niet meer tot zijn recht kon komen. De mens werd zich langzaam maar zeker bewust, dat door hem de regelende taak van de grote roofdieren in de natuur moest worden overgenomen. Vele plakaten en verordeningen werden in het verleden uitgevaar-

digd om de jacht te regelen, en als laatste is er in 1954 een nieuwe Jachtwet in het Staatsblad verschenen, die er op is gericht in het economisch gecompliceerde bestel van ons zo dicht bevolkte land een zodanige veelsoortige wildstand te handhaven, dat de grote rijkdom van de natuur behouden blijft, met volledige inachtneming van de eminente belangen van de agrarische en boscultuur.

Het behoud van dit evenwicht is aan de jager opgedragen. Hij is er voor verantwoordelijk, dat de wildstand het toelaatbare niet overschrijdt, maar tevens moet hij er voor waken, dat de jacht zodanig wordt beoefend, dat het voortbestaan van onze jachtfauna blijft gewaarborgd. Als zodanig is de jacht een economische en biologische noodzaak.

Omtrent de functie van de jager en zijn mentaliteit heersen in ons land de meest zonderlinge ideeën. Iemand, die voor zijn genoegen een dier doodt, moet wel een slecht en wreed mens zijn. Men is het er wel over eens, dat een ongebreideld toemenen van bepaalde, door de mens schadelijk geachte diersoorten, niet kan worden getolereerd en men aanvaardt dan ook wel de jager als een noodzakelijk kwaad. Maar hem te zien als een dierenliehebber en natuurbeschermer, dat is toch al te dwaas om los te lopen.

Laat ik dan in de eerste plaats vaststellen, dat helaas niet iedere jachtaktehouder een jager is in de goede zin van het woord. Ook in onze gelederen is veel kaf onder het koren en wij zijn ons hiervan terdege bewust. Het feit, dat de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging, als enige organisatie op dit gebied in ons land, met haar strenge erecode, slechts de helft van de ongeveer 20.000 jachtaktehouders onder haar leden telt en geregeld aspirant-leden moet afwijzen, omdat deze in haar gelederen niet thuis horen, spreekt voor zich. De publieke opinie noemt gaarne elke geweerdrager met akte een jager, hoezeer hij zich ook ten opzichte van zijn medemens of 't aan zijn zorg toe-

vertrouwde wild mocht hebben vergrepen. Men kent geen verschil. Ik hoop het U in dit korte bestek enigszins duidelijk te maken.

Van de oertijd tot het heden is de jacht gebleven een bedrijf om zich in het bezit te stellen van een dier. De grote roofdieren, waarover ik sprak, zijn allen jagers. Zij zijn door de natuur uitgerust met de middelen om hun prooi te bemachtigen. De natuur zelf heeft de jacht in wijs beleid ingesteld, niet ter vernietiging, maar juist tot behoud van haar schepselen. Oorspronkelijk naast deze roofdieren en later in hun plaats heeft de mens de functie van jager ingenomen, als deel van het natuurlijk bestel en de goede jager beschouwt zich ook thans nog, ook zonder wettelijke bepalingen, als de beheerder van een kostelijk goed, waarvan hij uit de jaarlijkse aanwas zoveel mag oogsten, dat het evenwicht in de natuur niet wordt bedreigd.

De jager doodt het wild niet om te doden, maar de enige wijze om het dier te bemachtigen is het te doden. De wijze, waarop het wild in zijn bezit wordt gesteld moet snel en zo pijnloos mogelijk zijn. Een schot, waardoor het centrale zenuwstelsel van een dier wordt verlamd en de dood vrijwel plotseling intreedt is oneindig minder pijnlijk dan het langzame sterven van een prooi onder de klauwen van zijn natuurlijke vijand.

Het schot is echter de laatste en zeker niet belangrijkste fase van de jacht. Het in de vrije natuur opsporen, het zich door lange ervaring meten met de oneindig fijnere zintuigen van het wild, het element van het onzekere, van de verrassing, waar of hoe het wild zich zal vertonen, het zich beheersen, als het wild niet voor afschot in aanmerking komt, maar het daarentegen bliksemsnel beslissen en reageren, als dit wèl het geval is, dit alles vergt de hele mens en geeft een intense ontspanning uit de sleur van het dagelijks bestaan. De jager tracht het wild te bemachtigen, maar toch zodanig, dat het een faire kans krijgt te ontsnap-

pen en hij zal geen wild schieten, indien dit niet volkomen rijp is voor afschot. Wij kunnen de jacht dan ook geen sport noemen, hoewel de jager uiteraard een sportieve instelling behoort te bezitten, maar dit moeten wij allen, ook in het dagelijkse leven. De jacht is een wetenschap, die de jager zich zodanig moet hebben eigen gemaakt, dat hij, zich één voelend met de natuur, waarin hij verkeert, weet wat kan of moet worden geschoten.

Hij heeft de zorg voor zijn jachtveld, hij heeft het recht om te oogsten, maar, en hierop dient het accent te liggen, hij heeft de plicht de jachtfauna op verantwoorde wijze in stand te houden en de rijkdom der natuur te bewaren.

Zeer veel kosten en oneindig veel zorg worden in ons land besteed aan de instandhouding van goed beheerde jachtvelden. Als gevolg van deze zorgen leiden talloze diersoorten, niet behorende tot de jachtfauna, tot de huidige dag in ons land een ongerept bestaan. De weldenkende natuurbeschermingsverenigingen zijn ook in ons land tot het inzicht gekomen, dat de jacht, mits goed uitgeoefend, van zeer grote positieve waarde is voor het behoud van de levende fauna en zij zijn er zich, met ons, van bewust, dat zonder een doelbewust streven van de georganiseerde jagers, vele diersoorten in ons land reeds lang zouden zijn uitgestorven.

Als zodanig heeft dan ook de jacht een grote recreatieve waarde voor de niet-jager en de natuurliefhebber, die gedurende zijn omzwervingen in de bossen een stuk wild ziet springen en zijn hart vasthoudt, opdat niet plotseling een jager opdoemt, om het schone tafereel te verstoren, die natuurliefhebber moge bedenken, dat hij van de fauna nog mag genieten, niet ondanks, maar dank zij de jacht.

Korte inhoud van de artikelen in Lente- en Zomerschouw van 1957:

David Douglas in 1799 in Schotland geboren had in zijn jeugd alleen lager onderwijs genoten. Door zijn belangstelling in planten, zijn ijver, zijn toegewijd karakter wist hij zich op te werken tot medewerker van de Horticultural Society of London. Deze organisatie zond hem uit, eerst naar Canada en in 1824 naar de westkust van Amerika om deze streek botanisch te onderzoeken.

+++

- Douglas had eens in de hagelzak van een Indiaan zaden aangetroffen, die zeer groot en eetbaar waren. Hij rustte niet voor hij niet alleen de bomen had gevonden, maar ook kegels had verzameld en dat was geen kleinigheid.

De bijzondere den was de *Pinus Lambertiana*, die 75 meter lang kan worden bij een omtrek van 17 meter. De houtige kegels van een halve meter lengte bergen de zaden van $1\frac{1}{2}$ cm. Bij beschadiging produceren de bomen een zoete vloeistof. De boom wordt daarom sugar-pine genoemd. Alleen de hoogste en oudste bomen dragen kegels, die Douglas alleen bemachtigen kon door ze er af te schieten. En juist dat schieten was gevaarlijk in een land met Indianen, die veelal allesbehalve vriendschappelijk gezind zijn tegenover de blanke indringers in hun gebied.

Op zijn tocht van zes maanden gedurende het jaar 1826 in het stroomgebied van de Columbia-rivier ontdekte Douglas nog twee onbekende coniferen. *Abies nobilis* en *Abies amabilis*. De eerste heeft tafelvormige takken met zilvergrijze stompe naalden, een soort thans in Europa bijzonder gewaar-

deerd voor exclusieve kerststukken in de bloemisterijen.

Na ruim twee jaar in West-Amerika voettochten te hebben gemaakt, was eindelijk het moment aangebroken om de terugreis te aanvaarden op 20 maart 1827. Douglas maakte gebruik van de jaarlijkse bootdienst van de Hudson's Bay Express, die de Columbia-rivier stroomopwaarts bevoer. Deze tocht ging zo langzaam, dat hij gedeelten van de route liep om meer te zien en te verzamelen. Tot de waterscheiding in de Rocky Mountains kon Douglas gebruik maken van het schip, daarna ging hij weer te voet via de Athabaskapas en de rivier van die naam naar het fort Edmonton aan de Saskatchewan-rivier. Per kano over het meer van Winnipeg en ten slotte wederom te voet langs de Roode rivier naar de Hudsonbaai, vanwaar Douglas zich op 15 september 1827 op een zeilschip naar huis inscheepte. Onnodig te zeggen, dat Douglas op deze tocht nog vele gevaarlijke avonturen beleefde.

Wat waren nu de gevolgen van Douglas' reis? Hij had honderden nieuwe soorten planten geïntroduceerd. De ogen van de onderzoekers thuis waren opengegaan voor het feit, dat de rijke flora van West-Amerika soorten bevatte, die het in Europa onder dezelfde klimaatverhoudingen goed zouden doen. De bosbouw heeft er een sterke impuls door gekregen om zich te herzien, nieuwe mogelijkheden aan te grijpen. De coniferenzaden, die Douglas had verzameld, kwamen goed over. Er was te veel om in de tuinen van de Horticultural Society te worden gezaaid en gekweekt. En zo gebeurde het, dat de zaden werden verdeeld over kwekerijen, geïnteresseerden, leden van de Society, die ze konden opkweken op hun landgoederen. Dit laatste is voor de geschiedenis een bijzonder belangrijk feit. Het zaad van *Pinus Lambertiana* en *Pseudotsuga taxifolia* Britton (de douglas) kwam hiervoor speciaal in aanmerking. Reeds toen zat de gedachte voor deze

soorten voor lange tijd veilig te stellen, omdat, zo zei de Society er bij, het misschien voor lange tijd moeilijk zou zijn wederom zaden van deze bomen uit Amerika te verkrijgen. Het is aardig op te merken, dat men in de eerste helft van de 19e eeuw nog zo'n vertrouwen had in de bestendigheid van het particuliere bezit. Over het resultaat van deze distributie zal straks nog iets worden gezegd.

Wij keren terug tot Douglas, die na zijn pioniersbestaan in de ongerepte natuur onrustig werd tussen de rokende schoorstenen van Londen. Hij bracht een bezoek aan zijn leermeester Hooker te Glasgow. Diep getroffen was hij door de uitbreiding en de soortenrijkdom van de botanische tuin, waar hij vroeger zelf had gewerkt. Onder de eminente leiding van Hooker was deze tuin de beroemdste van Europa, het pelgrimsoord der botanici geworden. Hooker had er slag van planten uit alle delen van de wereld te verkrijgen via handelsrelaties en via collega's van andere botanische tuinen. De neerslag van al deze activiteiten kunnen wij terug vinden in de publicaties, die op de onderzoekingen zijn gevolgd.

In 1830 vangt David Douglas zijn tweede reis aan met het doel de gebieden ten zuiden en ten oosten van de Columbia-rivier te exploreren en in Californië door te dringen. Hij had de grote wens om van daar noordwaarts te trekken en via Siberië en Rusland naar Engeland terug te keren. De geweldige ontberingen, het ruwe klimaat in Nieuw-Caledonië, honger, koorts, verlies van gezichtsvermogen van een zijner ogen, tegenslag op de Fraser-rivier, waarbij de kano in de stroomversnellingen in stukken werd geslagen, zijn verzamelde planten, voedsel, dekking en zijn dagboek verloren gingen, dwongen de heldhaftige Douglas van zijn plan af te zien.

Op deze reis maakte Douglas kennis met de *Abies*

grandis, die in de Nederlandse bosbouw zeer gewaardeerd wordt en met de bekende reuzenbomen de Sequoia's.

Douglas bezocht na Californië de Sandwich-eilanden, Honoloulou en Hawaii. Op deze laatste tocht verloor de grote onderzoeker het leven ten gevolge van een noodlottig ongeval. Hij viel in een vangkuil voor groot wild, waarin zich een levende wilde stier bevond, die hem doodtrapte. Latere onderzoekers twijfelen er aan of het wel een ongeluk is geweest. Zij sluiten de mogelijkheid van het verongelukken door toedoen van de inlandse bevolking niet uit. Hoe het zij, aan het heldhaftige leven van David Douglas kwam op 36-jarige leeftijd een einde.

Douglas heeft de weg gewezen naar een plantenwereld, waarvan Europa rijkelijk heeft geprofiteerd. Dit blijft zijn onschatbare verdienste. Het was net op tijd. Amerika trad in die jaren een nieuw tijdperk binnen. Een verbijsterend snelle ontplooiing ten opzichte van ontginning en industrialisatie zette in. Ontbossingen hadden op grote schaal plaats.

Hoe was het nu gegaan met de uitzaaiingen in Schotland, waarvoor Douglas zaad had geïmporteerd? Er bestaat een rapport van 1862, uitgebracht door Robert Hutchison of Carlownie, waarin de waarnemingen worden beschreven na 30 jaren coniferenteelt in Schotland. Daarin komen liefst 65 plaatsen voor, merendeels op particuliere eigendommen, waar de douglas is uitgeplant. Sommige exemplaren hadden toen al een lengte van 55 voet. De conditie, uitgeplant op lemige zandgrond, werd aangegeven als gezond, zeer goed, snelle groei. Op het landgoed van de Earl of Mansfield "Scone Palace Grounds" komen thans nog exemplaren voor, gewonnen uit 't eerste zaad, dat Douglas in 1827 had verzameld. Op de geboortegrond van David hebben

deze bomen reeds een tweede en derde generatie met prachtige rechte stammen voortgebracht. In Nederland zijn de oudste douglasbomen van zaad tussen 1848 en 1857 geïmporteerd.

De belangstelling voor houtsoorten uit het gematigde klimaat, die sneller en beter hout zouden kunnen opbrengen dan de gewone den, was gewekt. In 1878 kon op een internationaal botanisch congres te Amsterdam door Mr. J.H. Schober al een lijst worden overgelegd van de proeven met 184 soorten coniferen op zijn ontginning, daterend van 1848, te Putten.

De Nederlandse bosbouw kan het niet meer stellen zonder exotische naaldhoutsoorten. Teruggedrongen naar de armste gronden bestaat er weinig mogelijkheid met loofhout bevredigende economische resultaten in de bosbouw te bereiken. Zonder de nieuwe mogelijkheden, die men zag in de aanplant van diverse naaldhoutsoorten, zou ons bosareaal, dat rond het midden der vorige eeuw een minieme oppervlakte besloeg, niet zijn uitgebreid. Het werd de aanleiding om duizenden hectaren heidegrond te bebossen, speciaal op de Veluwe, in Brabant en Drente.

Deze gang van zaken brengt echter het gevaar mee, dat de loofhoutbossen met de karakteristieke onderbegroeiing, die hier thuis hoort, geheel zullen verdwijnen. De ware natuurbeschermers ziet dit als een verlies. Hij wil de rijke schakering van onze vaderlandse flora behouden. Het is verheugend dat hiertoe de eerste stap is gezet. Het Staatsbosbeheer heeft in zijn eigen houtvesterijen bosreservaten aangewezen. De vegetatie daarin moet van zodanige aard zijn, dat het verantwoord is het beheer in natuurwetenschappelijke zin te doen plaats hebben, ten einde van het natuurbehoud verzekerd te zijn.

Delen van de oude Speulder en Sprielder loofhout-

bossen hebben het eerst de status van bosreservaten gekregen.

David Douglas, die het een voorrecht vond in de ongerepte natuur te verkeren, die de rijkdom en verscheidenheid der plantenwereld lief had, zou hierover verheugd zijn, even goed als over het feit, dat "zijn" boom ontelbare diensten bewijst aan de Europese bosbouw.

J.J. Hacke-Oudemans.

Hoewel onderstaande feiten helaas alreeds bekend zijn, plaatsen wij toch dit stukje, daar wij ongerust zijn over de berichten omtrent eventuele raketbases. Wij hopen van harte, dat er van te voren voldoende overleg met erkende natuurbeschermingsorganisaties e.d. gepleegd zal worden en dat er bij de plaatsbepaling geen herhaling van Deelen zal zijn.

Redactie.

DE R A T T E N K N A G E N

Onder dit opschrift schrijft E. Zandstra in de "Groene Amsterdammer" van 28 december 1957 o.m. het volgende:

- In de week voor Kerstmis is op de Veluwe de helft van het aantal straaljagers gestationeerd, die daar volgens het woord van de heer Staf in vreedstijd nimmer zouden komen. De correspondent van de N.R.C. schrijft: "De luchtmacht is kennelijk met de grootste behoedzaamheid met de overplaatsing van het 306de fotoverkenningsquadron van de vliegbasis Lahrbruch bij Keulen begonnen. De Thunderflashes zijn één voor één overgevlogen naar Deelen". Waarom die grote behoedzaamheid? Misschien uit vrees voor beroering - onder de bevolking van ons eigen land? Of wil de heer Staf liever niet herinnerd worden aan de schending van een gegeven woord? In dese dagen voor Kerstmis? Deelen - een treurig hoofdstuk uit de geschiedenis. We bevinden ons hier op de bodem van het Nationaal Park de Hoge Veluwe - een bezit, waarop geheel Nederland met recht trots is. Tienduizenden genieten er jaarlijks van een zwerftocht door een onvergelijklijk rijk landschap, en vele duizenden maken er voor het eerst kennis met de rijkdom van onze cultuur in het museum Kröhl-

ler-Miller. De combinatie van een grootse natuur met de verzameling schilderijen en tekeningen van Van Gogh - en van hem niet alleen - is uniek in Europa en ik weet, dat vele buitenlanders ons om dit besit benijden. Wij zijn geen mensen voor patetische woorden - anders zou hier gesproken worden van heiligdommen. Welnu aan deze grond heeft zich in de oorlog de Wehrmacht vergrepen: de Duitse luchtmacht heeft een prachtig stuk van ons Nationaal Park afgeknepen en er het vliegveld Deelen ingericht. Wie nu verwacht zou hebben, dat de teruggekeerde nationale regering deze brute aanslag op ons nationaal bezit zou hebben goedge maakt, die is wel zeer naïef geweest. Deelen bleef een militair vliegveld - het Nationaal Park bleef geschonden en de collectie Van Gogh bleef bedreigd door alle gevaren, die aan de nabijheid van een militair vliegveld zijn verbonden, of er nu Duitse dan wel Nederlandse machines oefenen. Maar wat is een Nationaal Park uit militair oogpunt bekeken! Deelen is te klein! Men neemt er dus een stukje bij! Wederom een stuk van ons Nationaal Park - al is dit dan nog zo bijzonder, ja onvervangbaar. En wat is een collectie Van Gogh, als het om oorlogsvoorbereidingen gaat. "Evenwel - er zijn mensen, die anders over zulke zaken denken en daarom verzekert de heer Staf bij de gelegenheid van deze tweede aanslag: dat op het nu vergrote vliegveld in vrede stijd geen straal vliegtuigen zullen worden geplaatst".

Misschien verklaart dit de door de correspondent van de N.R.C. geconstateerde behoedzaamheid?

Dit verhaal is niet volledig. De minister had een slag om de arm gehouden - hij had zijn positieve belofte sodanig geformuleerd, "dat er (slechts) van zou worden afgeveken bij een plotselinge verscherping van de internationale verhoudingen". Dat was in de roerige dagen van Korea. De belofte gold niet meer - als de oorlogsdreiging sterker werd. Het verbreken van die belofte vees dus op "verscherping van de internationale verhoudingen"? Men vroeg

++

Het jonge blad stoot zich verruukt
En bevende van haast de knoppen uit
En strekt zich als het is gelukt.

J.B. Charles.

dit in de Kamer (de heer Vermeer). Nee, zei de minister. Er is niets verscherpt. Maar dan geldt de belofte nog? Nee - "het zijn financiële en personeelsredenen, die me tot dit besluit hebben geleid".

Bezuiniging. En zorg voor de piloten. Ze zijn belangrijk. Maar mag een minister daarvoor een gegeven woord verbreken? Klaarblijkelijk wel. Het spreekt vanzelf, dat de verontwaardiging groot is in de kringen van hen, die zich geroepen gevoelen de schoonheid van het land te verdedigen. Men had toch het woord van de minister! Men bood andere oplossingen aan - tevergeefs. Men bereikte alleen, dat er - te laat: de beslissing was al gevallen - overleg plaats zou vinden op het ministerie van oorlog. Ik persoonlijk zou weinig voor zo'n "overleg" hebben gevoeld.

De minister deelde tijdens dit "overleg" mee:

1. Deelen zal slechts tot 1962 in gebruik zijn. Met de slag om de arm: gebruik daarna kan slechts plaats vinden met toestemming van de staatssecretaris van O.K. en W.
 2. Gedurende drie weken in de zomer zal Deelen niet in gebruik zijn. Afwachten zegt men in de kringen der natuurbeschermers. Voorlopig zijn de straaljagers er - ondanks alle beloften.
-

